

آموزش شهروندی

(آنچه شهروندان باید بدانند)

تألیف:

رضا حاجریور

سرشناسه	:	حاجی پور، رضا، ۱۳۴۷ -
عنوان و نام پدیدآور	:	آموزش شهروندی (آنچه شهروندان باید بدانند) / تألیف رضا حاجی پور.
مشخصات نشر	:	تهران: فرهنگ سبز، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری	:	۱۷۲ ص.؛ جدول.
شابک	:	۲۵۰۰۰ ریال: ۹-۸۲-۹۹۰۶-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	واژه نامه.
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۱۵۹-۱۶۹.
موضوع	:	شهروندان -- راهنمای آموزشی
موضوع	:	حقوق مدنی
موضوع	:	شهروندی
رده بندی کنگره	:	۱۳۸۹ ج۲/۸ HT۱۰۹
رده بندی دیویی	:	۳۰۷/۷۶
شماره کتاب شناسی ملی	:	۲۱۲۱۸۰۲

انتشارات
فرهنگ سبز

نام کتاب: آموزش شهروندی (آنچه شهروندان باید بدانند)

تألیف: رضا حاجی پور

ویراستار: مریم بتدعلی

صفحه آرا: مهدیه السادات بهشتی مقدم

طراح جلد: امیرمسعود رئوفی

نوبت چاپ: اول، ۱۳۸۹

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

ناشر: انتشارات فرهنگ سبز

چاپ و صحافی: هنر سرزمین سبز

شابک: 978-964-9906-82-9

قیمت: ۲۵۰۰۰ ریال

حق چاپ محفوظ است

نشانی: تهران، خیابان شهید بهشتی، خیابان پاکستان، کوچه چهارم، پلاک ۱۰

www.Farhangesabz.ir

۱۵۸۱۵-۳۷۵۱

۸۸۵۱۳۱۸۹

نشانی اینترنتی:

سندوق پستی:

تلفن انتشارات:

مقدمه

هزاره جدید در حالی آغاز شد که نیمی از جمعیت جهان در شهرها زندگی می‌کردند و پیش‌بینی‌ها حاکی از آن است که تا سال ۲۰۵۰ میلادی، نرخ شهرنشینی در دنیا به ۶۵ درصد خواهد رسید.

در این بین نقش شهروندان به عنوان عناصر پویای جامعه و بازیگران عرصه‌های مختلف سیاسی، اجتماعی و اقتصادی بسیار حائز اهمیت است به‌طوری‌که «شهروند» و «شهروندی» پویاترین مفهوم اجتماعی دنیای مدرن تلقی شده است و تعلیم و تربیت شهروندی به منظور گسترش مشارکت‌های اجتماعی و پرورش شهروندانی مسئول، حساس و متعهد در قبال جامعه بسیار حائز اهمیت است اما تولد و پایداری یک شهروند فعال به تنهایی صورت نمی‌گیرد و نیازمند آموزش‌های رسمی و غیررسمی است.

بنابراین در راستای رسیدن به ارتقای فرهنگ شهروندی و ایجاد تعلق به شهر در شهروندان اقدام به چاپ و انتشار کتاب (آموزش شهروندی) نموده‌ام. در این کتاب کوشش شده تا تصویری از تعلیم و تربیت شهروندی ارائه شود، به همین جهت در فصل نخست به ارائه کلیاتی در زمینه تعاریف و مفاهیم آموزش، شهروندی، فرهنگ شهروندی، حقوق شهروندی، مؤلفه‌های شهروندی، تعلیم و تربیت شهروندی و اهمیت آموزش شهروندی به‌ویژه به جوانان پرداخته شده است.

در فصل دوم، نظریات و دیدگاه‌های برخی از اندیشمندان و صاحب‌نظران در زمینه‌های تعلیم و تربیت شهروندی و تربیت شهروندی مطرح شده است. در فصل سوم به چگونگی فرایند تربیت شهروندی و سیر تحولات آن و

همچنین اقدامات و فعالیت‌های سایر کشورها در زمینه تعلیم و تربیت شهروندی اشاره شده است.

در فصل چهارم، به تحلیل و تشریح پیشینه و خاستگاه شهروندی در ایران و جایگاه آن در قوانین و مقررات شهری کشور و جایگاه تعلیم و تربیت شهروندی در آموزش‌های پایه دبستانی (آموزش رسمی) و شیوه‌های آموزش شهروندی توسط شهرداری (آموزش غیررسمی) واکاوی شده است.

امید است کتاب حاضر گامی هرچند کوچک و اندک در غنای تعلیم و تربیت شهروندی باشد.

رضا حاجی‌پور

فهرست

فصل اول

کلیات، تعاریف و مفاهیم

آموزش.....	۱۷
شهروند.....	۱۸
شهروندی.....	۱۹
فرهنگ شهروندی.....	۲۲
مؤلفه‌های شهروندی.....	۲۴
حقوق شهروندی.....	۲۸
تعلیم و تربیت شهروندی.....	۴۰
اهمیت و ضرورت تعلیم و تربیت شهروندی.....	۴۵
جایگاه برنامه‌ریزی و آموزش شهروندی.....	۴۷
توسعه مبتنی بر دانایی و جایگاه آموزش شهروندی.....	۵۰
آموزش شهروندی به جوانان.....	۵۱

فصل دوم

نظریه‌های تعلیم و تربیت، شهروندی و تعلیم و تربیت شهروندی

نظریه‌های تعلیم و تربیت.....	۶۳
دیدگاه اسلام و متفکرین اسلامی در زمینه تعلیم و تربیت.....	۶۳
دیدگاه اسلام.....	۶۳
دیدگاه فارابی.....	۶۸
دیدگاه امام خمینی (ره).....	۷۱
دیدگاه متفکرین غرب در زمینه تعلیم و تربیت.....	۷۶
دیدگاه ارسطو.....	۷۶

- ۷۶..... دیدگاه کمنیوس
- ۷۷..... دیدگاه کانت
- ۷۷..... دیدگاه برتراند راسل
- ۷۸..... **نظریه‌های شهروندی**
- ۷۸..... پیشینه و خاستگاه نظری مفهوم شهروندی
- ۸۰..... دیدگاه اسلام و متفکرین اسلامی در زمینه شهروندی
- ۸۰..... دیدگاه اسلام
- ۸۱..... دیدگاه فارابی
- ۸۴..... دیدگاه ابن سینا و ابن رشد
- ۸۴..... دیدگاه امام خمینی (ره)
- ۸۹..... دیدگاه متفکرین غرب در زمینه شهروندی
- ۸۹..... دیدگاه افلاطون و ارسطو
- ۹۰..... دیدگاه روسو
- ۹۱..... دیدگاه مارشال
- ۹۳..... دیدگاه برایان ترنر
- ۹۳..... دیدگاه ژانوسکی
- ۹۴..... دیدگاه فالكس
- ۹۷..... شهروندی از دیدگاه مکاتب مختلف
- ۹۸..... نظریه‌های مشارکت شهری
- ۱۱۱..... **نظریه‌های تعلیم و تربیت شهروندی**
- ۱۱۱..... سیر تاریخی مطرح شدن تعلیم و تربیت شهروندی
- ۱۱۴..... دیدگاه برتراند راسل
- ۱۱۶..... دیدگاه میشل سدلر
- ۱۱۶..... دیدگاه آلوین تافلر
- ۱۱۷..... دیدگاه امیل دورکیم

دیدگاه اکرم	۱۱۹
دیدگاه هوای لی	۱۱۹
دیدگاه برنارد کریک	۱۱۹
دیدگاه استرایک	۱۱۹

فصل سوم

الگوهای تعلیم و تربیت شهروندی در سایر کشورها

آموزش شهروندی در سوئد	۱۲۳
آموزش شهروندی در بریتانیا	۱۲۴
آموزش شهروندی در آمریکا	۱۲۵
آموزش شهروندی در ژاپن	۱۲۶
آموزش شهروندی در تایوان	۱۲۸
آموزش شهروندی در پاکستان	۱۲۹
آموزش شهروندی در هند	۱۲۹

فصل چهارم

حقوق و الگوهای آموزش شهروندی در ایران

جامعه شناسی تاریخی شهروندی در ایران	۱۳۳
گفتمان قانون اساسی در زمینه حقوق شهروندی	۱۳۷
گفتمان غالب کتاب‌های درسی ابتدایی نسبت به آموزش شهروندی	۱۴۱
طرح‌ها و برنامه‌های شهرداری در زمینه آموزش شهروندی	۱۴۶
منابع و مأخذ	۱۵۷